

Samenwerkingsscholen 2006

Een onderzoek naar het aantal bestaande samenwerkingsscholen in 2006

Centrale Financiën Instellingen
Unit InformatieProducten
13 Juli 2006

Opdracht

In opdracht van de directie Primair Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft CFI onderzoek gedaan naar het aantal bestaande samenwerkingscholen in 2006. Een samenwerkingschool is een school waarbinnen materieel en formeel (dat wil zeggen statutair of anderszins vastgelegd) zowel openbaar als bijzonder onderwijs wordt verzorgd. Het kan daarbij zowel om publiekrechtelijke als om privaatrechtelijke samenwerkingsvormen gaan.

In 1997 is het voor een schoolbestuur mogelijk geworden om in formele zin het bevoegd gezag uit te oefenen over openbaar én bijzonder onderwijs. In de praktijk waren er al scholen die zich als samenwerkingschool profileerden. Omdat een formele registratie van samenwerkingscholen ontbreekt, heeft CFI in 1996 en in 2002¹ een vergelijkbaar onderzoek uitgevoerd.

Aanleiding

De aanleiding van de huidige inventarisatie is het instemmen van de Eerste Kamer op 14 maart 2006 met het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 23 van de Grondwet. Deze wijziging maakt een wettelijke regeling voor samenwerkingscholen mogelijk. Bij de behandeling in tweede lezing van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 23 van de Grondwet heeft de Minister aan de Eerste Kamer toegezegd om een actueel overzicht van bestaande samenwerkingscholen aan te bieden.

Vraagstelling

De centrale vragen van het onderzoek zijn:

1. Wat is het huidige aantal samenwerkingscholen?
2. Wat is van deze scholen de rechtsvorm waarbinnen de samenwerking plaatsvindt?
3. Heeft de gemeenteraad een vertegenwoordiging in het bestuur van deze school?
4. Welke onderwijssoorten (basisonderwijs, voortgezet onderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs) zijn daarbij betrokken?
5. Welke richtingen zijn daarbij (naast het openbaar onderwijs) betrokken?
6. Wat is de gemeente van vestiging?

Werkwijze

Voor de vergelijkbaarheid met de eerdere inventarisatie in 2002 is voor de meting in 2006 dezelfde werkwijze gevolgd. Net zoals bij de eerdere metingen ontbreekt een formele registratie van samenwerkingscholen. Daarom is met behulp van een schriftelijke enquête in mei 2006 bij alle gemeenten in Nederland geïnformeerd naar samenwerkingscholen. Ook als er geen samenwerkingscholen in de gemeente voorkwamen, zijn de gemeenten verzocht het formulier terug te sturen. Ongeveer 80 gemeenten zijn in juli door CFI telefonisch benaderd, omdat zij ondanks het schriftelijke rappel in juni niet hadden gerespondeerd.

Bij de eerste meting in 1996 zijn ook alle gemeenten aangeschreven, maar zij hoefden de enquête niet te retourneren wanneer in de betreffende gemeente geen samenwerkingschool voorkwam. Controle op betrouwbaarheid van de respons was hierdoor minder mogelijk. Daarom is ervoor gekozen in deze rapportage de uitkomsten dan de huidige meting alleen te vergelijken met de resultaten van de inventarisatie van 2002.

Respons

Net als in 2002² is een respons van 95% gerealiseerd: van de 458 gemeenten hebben er 435 meegewerkt. Daarvan geven 33 gemeenten aan dat er sprake is van

¹ CFI, Unit InformatieProducten (september 2002). Rapportage samenwerkingscholen. Een inventarisatie van het aantal samenwerkingscholen op verzoek van de directie WJZ. Zoetermeer: CFI.

² Medio 2002 waren er in Nederland in totaal 493 gemeenten. Na gemeentelijke herindelingen bleven er in 2006 nog 458 gemeenten over.

samenwerkingsscholen. Van deze gemeenten³ hebben er twee enkel telefonisch aangegeven dat er samenwerkingsscholen zijn. Helaas waren op het moment van het afronden van de dataverzameling (13 juli 2006) de toegezegde enquêteformulieren nog niet binnen.

Resultaten

De gepresenteerde resultaten zijn primair gebaseerd op de gegevens van scholen zoals deze van de gemeenten ontvangen zijn. Op basis hiervan presenteert CFI op sommige punten nadere informatie door gebruikmaking van reeds beschikbare informatie.

De resultaten van het onderzoek in 2006 worden vergeleken met de resultaten van de inventarisatie in 2002.

Vraag 1. Het aantal samenwerkingsscholen

In 2002 waren er **42** samenwerkingsscholen. In 2006 is dit aantal gestegen naar **55** scholen. In tabel 1 zijn de aantallen scholen voor beide jaren weergegeven uitgesplitst naar schoolsoort.

Tabel 1. Aantal en percentage samenwerkingsscholen⁴

	2002				2006			
	BO	SO	VO	Totaal	BO	SO	VO	Totaal
totaal aantal scholen ⁵	7036	748	680	8464	6964	648	655	8267
aantal samenwerkingsscholen	20	13	9	42	30	10	15	55
% samenwerkingsscholen	0.28%	1.73%	1.32%	0.50%	0.43%	1.54%	2.29%	0.66%
gewogen% samenwerkingsscholen ⁶	0.26%	1.77%	3.46%	1.44%	0.44%	1.86%	2.94%	1.39%

Hoewel absoluut de meeste samenwerkingsscholen zijn gevonden in het basisonderwijs, is dat relatief niet het geval. In 2006 is het aandeel samenwerkingsscholen nog geen half procent van alle basisscholen. Gewogen naar schoolomvang is in 2006 het percentage samenwerkingsscholen met bijna 3% het hoogst in het VO.

De grootste stijging van het aantal samenwerkingsscholen ten opzichte van 2002 deed zich voor in het voortgezet onderwijs (67%). In het basisonderwijs bedroeg de stijging 50%. Alleen in speciaal onderwijs is een afname te zien met 3 scholen (-30%).

Samenwerkingsscholen uit 2002

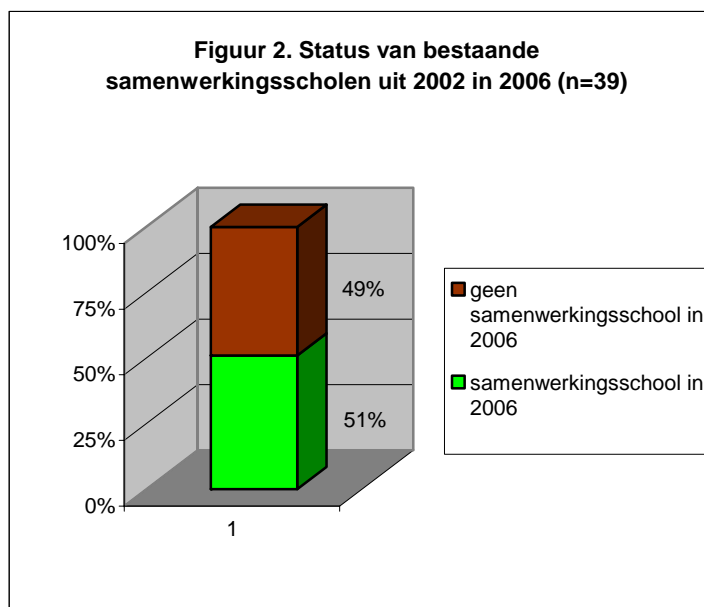
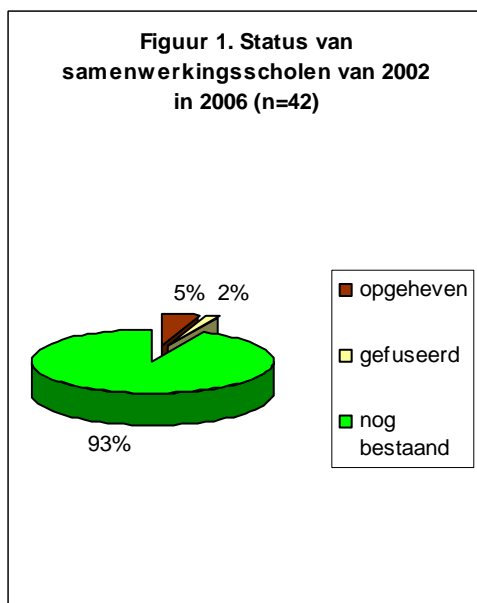
Van de 42 samenwerkingsscholen van 2002 is nagegaan wat hiervan de status in 2006 is. In onderstaande grafieken is het aantal en percentage scholen aangegeven dat in 2006 nog bestaat dan wel gefuseerd of opgeheven is. Voor de nog bestaande en gefuseerde scholen is tevens aangegeven welke daarvan in 2006 nog steeds als samenwerkingsschool te boek staan.

³ Doetinchem en Waddinxveen.

⁴ BO = Basisonderwijs, SO= Speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en speciaal voortgezet onderwijs, en VO = Voortgezet onderwijs.

⁵ Bron: leerlingentellingen Cfi, samengevoegd t.b.v. Kerncijfers 2001-2005

⁶ Het gewogen % samenwerkingsscholen geeft het aandeel van het totaal aantal leerlingen weer dat op een samenwerkingsschool zit.

Van de 42 samenwerkingscholen van 2002 bestaat de overgrote meerderheid (93%) als school in 2006. Van deze 39 scholen is iets meer dan de helft nog steeds een samenwerkingschool. Er zijn in 2006 echter 55 samenwerkingscholen, zodat daaruit afgeleid kan worden dat er sinds 2002 35 nieuwe samenwerkingscholen zijn bijgekomen. Deze scholen zijn allen voor 1999 opgericht.

Vraag 2. Rechtsvormen van samenwerkingscholen

Samenwerkingscholen kunnen zowel publiek- als privaatrechtelijk zijn. In de inventarisaties 2002 en 2006 zijn voor beide vormen nadere specificaties gevraagd.

Tabel 2. Percentage samenwerkingscholen naar rechtsvorm

	2002 ⁷ (n=41)	2006 (n=55)
Privaatrechtelijk	75%	84%
Vereniging	7%	2%
Stichting	68%	82%
Publiekrechtelijk	24%	11%
Gemeentelijke commissie	17%	11%
Openbaar lichaam o.g.v. de Wet gemeenschappelijke regelingen	5%	0%
Bestuurscommissie	2%	0%
Anders	-	6%
Totaal	99%⁸	101%⁶

In vergelijking tot 2002 is in 2006 het aantal samenwerkingscholen met een privaatrechtelijke rechtsvorm met bijna 10% toegenomen tot 84%. Hierbij is een stichting verreweg de meest voorkomende rechtsvorm.

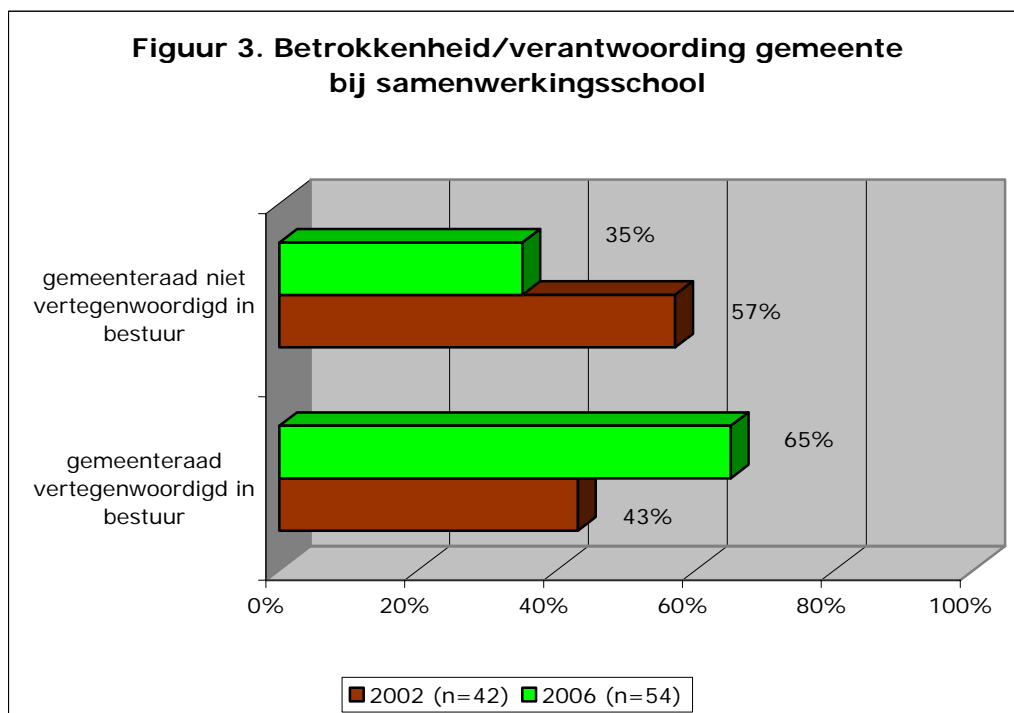
Drie scholen hebben een andere rechtsvorm. Hierbij geven de gemeenten aan dat het gaat om WSNS, een openbare rechtspersoon en een Bestuurlijke Commissie op basis van Artikel 61.

⁷ Een school heeft als rechtsvorm openbaar rechtspersoon opgegeven.

⁸ Door afrondingsverschillen telt dit gegeven niet op tot 100%

Vraag 3. Vertegenwoordiging van de gemeente

Zowel in 2002 als in 2006 is gevraagd of de gemeente deelneemt aan het bestuur van de samenwerkingschool. In figuur 3 zijn de resultaten weergegeven.

In 2002 was bij minder dan de helft van de samenwerkingscholen de gemeente betrokken in het bestuur of was er verantwoording is naar de gemeente toe. In 2006 blijken meer gemeenten betrokken te worden: bijna bij tweederde van de scholen.

Vraag 4. Betrokken schoolsoorten

In tabel 3 staat een overzicht van de onderwijssoorten die betrokken zijn bij de samenwerkingscholen in 2002 en 2006.

Tabel 3. Percentage samenwerkingscholen naar betrokken schoolsoort

	2002 (n=42)	2006 (n=55)
basisonderwijs	48%	55%
speciaal onderwijs	31%	18%
speciaal basisonderwijs	17%	11%
(voortgezet) speciaal onderwijs	12%	4%
speciaal voortgezet onderwijs	2%	2%
voortgezet onderwijs	21%	27%
Totaal	100%	100%

Vraag 5. Betrokken denominaties

Naast het openbaar onderwijs zijn verschillende richtingen betrokken bij de samenwerkingscholen.

Tabel 4. Percentage samenwerkingsscholen naar denominatie⁹

openbaar in combinatie met:	2002			2006		
	BO (n=20)	SO (n=11)	VO (n=9)	BO (n=29)	SO (n=10)	VO (n=15)
Rooms-katholiek	40%	27%	22%	40%	10%	40%
Protestants-christelijk	30%	0%	0%	30%	0%	7%
Algemeen bijzonder	5%	18%	22%	5%	0%	0%
Protestants-christelijk en Rooms-katholiek	25%	55%	33%	25%	50%	13%
Protestants-christelijk en Algemeen bijzonder	0%	0%	11%	0%	0%	7%
Protestants-christelijk, Rooms-katholiek en Algemeen bijzonder	0%	0%	0%	0%	30%	33%
Protestants-christelijk en Rooms-katholiek en/of Algemeen bijzonder en/of overig bijzonder	0%	0%	11%	0%	10%	0%
Rooms-katholiek en overig bijzonder	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Protestants-christelijk en overig bijzonder	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	99%¹⁰	100%	100%	99%⁸

Uit tabel 4 blijkt onder meer dat naast het openbaar onderwijs de denominaties rooms-katholiek en protestants-christelijk het meest vertegenwoordigd zijn in de samenwerkingsscholen. In het speciaal onderwijs speelt ook het algemeen bijzonder onderwijs een rol hierbij.

Vraag 6. Gemeente van vestiging

In tabel 5 zijn de gemeenten waarin de samenwerkingsscholen zijn gevestigd weergegeven. Hierbij zijn voor 2002 de toenmalig geldende gemeentenamen gebruikt.

Tabel 5. Gemeenten van vestiging van samenwerkingsscholen in 2002 en 2006
(bij afwijking van de gemeentenaam staat de plaatsnaam tussen haakjes achter de gemeentenaam)

2002	Aa en Hunze (Gieterveen), Alkmaar, Appingedam, Beverwijk, Delfzijl (Leens), Dronten, Geldrop, Gorinchem, Haaksbergen, Heerlen, Leidschendam-Voorburg (Voorburg), Littenseradiel (Boarum en Itens), Middelburg, Nijmegen, Overbetuwe (Oosterhout), Sliedrecht, Stadskanaal, Tytsjerksteradeel (Earnewald), Uden, Vianen (Everdingen), Vlagtwedde (Ter Apel), Voorschoten, Waddinxveen, Weststellingwerf (Wolvega), Wieringermeer, Wijchen (Bergharen en Wijchen), Zeist, Zevenaar
2006	Aa en Hunze (Gieterveen), Alphen aan den Rijn, Bronckhorst (Vorden), Delfzijl, Den Helder, Doetinchem, Dronten, Geldrop-Mierlo, Gorinchem, Heerlen, Helden (Panningen), Houten, Leek, Littenseradiel (Boarum en Itens), Middelburg, Nieuwegein, Noordoostpolder (Bant en Luttelgeest), Purmerend, Rotterdam, Sliedrecht, Tytsjerksteradiel (Earnewald), Uden, Velsen, Venlo, Vianen (Everdingen), Vlagtwedde (Ter Apel), Voorschoten, Waddinxveen, Weststellingwerf (Wolvega), Wieringermeer, Wijchen (Bergharen en Wijchen), Zeewolde, Zoetermeer

⁹ In 2002 was dit gegeven voor twee scholen onbekend en in 2006 voor één school.

¹⁰ Door afrondingsverschillen telt dit gegeven niet op tot 100%